

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 08.11.1960, sp. zn. 5 Tz 68/60, ECLI:CZ:NS:1960:5.TZ.68.1960.1

Číslo: 26/1961

Právní věta: Za neoprávněný prospěch ve smyslu § 134a tr. zák. nelze považovat každý značný zisk, pramenící z činnosti mimo řádné zaměstnání.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 08.11.1960

Spisová značka: 5 Tz 68/60

Číslo rozhodnutí: 26

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Národní výbory, Rozkrádání majetku v socialistickém řízení, Spekulace

Předpisy: 86/1950 Sb. § 134a
§ 245

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 26/1961 sb. rozh.

Za neoprávněný prospěch ve smyslu § 134a tr. zák. nelze považovat každý značný zisk, pramenící z činnosti mimo řádné zaměstnání.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 8. listopadu 1960 - 5 Tz 68/60.)

Lidový soud v Přerově uznal obžalované B. a G. mimo jiné vinným trestným činem spekulace podle § 134a odst. 1 tr. zák. a obžalovaného B. též trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 245 odst. 1 písm. b), c) tr. zák.

Trestného činu spekulace se obžalovaní podle rozsudku dopustili tím, že v době od 1. 1. 1957 obžalovaný B. do května 1958 a obžalovaný. do pozdější doby za účelem získání neoprávněného finančního prospěchu vykrmovali větší počet vepřů na státní nákup, ačkoliv pro takové množství dobytka neměli zajištěnou dostatečnou krmivovou základnu a tuto z části nahrazovali tím, že při výkrmu používali neoprávněně a bez placení produktů závodu Olomoucké mlékárny, na něž má nárok pouze socialistický sektor. Obžalovaný B. získal pro sebe 14 126 Kčs, obžalovaný G. 14 230 Kčs. Trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví spatřoval rozsudek lidového soudu u obžalovaného B. v tom, že tento obžalovaný v době od r. 1956 do r. 1958 jako ředitel závodu

Olomoucké mlékárny neuhradil podniku syrovátku, kterou k výkrmu vepřů odebral pro sebe a pro obžalovaného G. v ceně 512 Kčs.

Krajský soud v Olomouci odvolání obou obžalovaných zamítl.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu usnesení krajského soudu zrušil a k odvolání obžalovaných B. a G. zrušil i rozsudek lidového soudu mimo jiné ve výroku o vině trestným činem spekulace podle § 134a odst. 1 tr. zák.

Z odůvodnění:

Skutková zjištění učiněná lidovým soudem jsou správná a odpovídají důkazům u soudu provedeným. Nesprávné jsou však některé právní závěry.

Je tomu tak zejména pokud jde o jednání posouzené jako trestný čin spekulace. V tomto případě bylo soudem správně zjištěno, že obžalovaní na základě výzvy KNV k organizování nadsmluvního výkrmu prasat na státní nákup počali ve větším množství vykrmovat prasata. O množství těchto prasat, která obžalovaní vykrmovali, věděl místní národní výbor, neboť jejich počet byl obžalovanými uváděn každým rokem při soupisu domácího zvířectva. S výkupním podnikem měli pak vyhotovenu řádnou smlouvu na dodávku vykrmených prasat a na zpětný odprodej krmiv. K výkrmu těchto prasat používali obžalovaní kromě krmiv, která si sami na svých pozemcích vyprodukovali a která získali od soukromých zemědělců, také syrovátku a částečně i mléčný bílek, získaný z větší části neoprávněně z podniku, ve kterém byli zaměstnáni.

Z výpočtu finančního odboru a zemědělského odboru rady ONV zjistil soud, že touto činností získali obžalovaní od 1. 1. 1957 tj. od účinnosti novelizovaného trestního zákona, každý celkem přes 14 000 Kčs čistého příjmu.

Vycházeje z tohoto zjištění učinil lidový soud závěr, s nímž se ztotožnil i krajský soud, že obžalovaní tak zneužili výzvy KNV k podnikatelské činnosti ve výkrmu prasat, ač jejich hlavním zdrojem příjmu mělo být jejich zaměstnání v podniku, kde byli zaměstnáni. Získávali tak touto činností vysoké neoprávněné příjmy. Lidový i krajský soud spatřoval proto v jejich jednání naplněné znaky trestného činu spekulace podle § 134a odst. 1 tr. zák.

Takovéto posouzení věci je nesprávné.

Rozhodující pro pojem spekulace ve smyslu § 134a tr. zák. je, že pachatel jakýmkoliv způsobem spekuluje s předměty potřeby za tím účelem, aby docílil neoprávněného prospěchu. Za neoprávněný prospěch ve smyslu ustanovení § 134a tr. zák. nutno pokládat prospěch docílený bezpracně, nebo který je nepřiměřený vynaložené práci nebo nákladu. Za neoprávněný prospěch je nutno pokládat rovněž i takový prospěch, který sice není docílen bezpracně, ani není vynaložené práci nepřiměřený, avšak který pachateli nepřínáleží z jiného důvodu a tohoto prospěchu je dosahováno ve značném rozsahu, např. neoprávněným provozováním výroby v širokém měřítku apod. (viz směrnice pléna Nejvyššího soudu Pls 1/59 k výkladu některých ustanovení trestního zákona, týkajících se trestné činnosti spekulativního rázu).

K takovému závěru nelze však na základě uvedeného zjištění v daném případě dojít. I když obžalovaní provozovali výkrm prasat ve větším rozsahu, než jaký je obvyklý u bezzemků, přece jen nelze tvrdit, že provozovali neoprávněnou výrobu ve značném rozsahu, když na odběr vykrmených prasat měli řádnou smlouvu s výkupním podnikem. Dále nelze tvrdit, že zisk, který z této činnosti obžalovaní měli, byl nepřiměřený vynaložené práci nebo nákladu. Soud opomněl přihlídnout k tomu, že obžalovaní museli vynaložit vedle nákladů s tím spojených i určitou práci při výkrmu těchto prasat. Zisk pak odpovídal takovéto produkci vepřového masa. Konečně nelze s ohledem na zjištěné

okolnosti dovodit, že obžalovaní - jinak s velmi příznivým třídním profilem - měli v úmyslu spekulovat a obohacovat se neoprávněně na úkor pracujících. Není v této souvislosti bez významu výzva KNV, Krajského plnomocníka MV a KVP ve formě letáku, jímž vyzývá k účasti na akci nadsmluvního výkrmu prasat, skotu, telat za účelem zvýšení příjmů, přičemž se v ní poukazuje na usnesení strany a vlády o zvyšování živočišné výroby a tím i o zlepšení zásobování. I když sami z toho měli vedle svého pravidelného příjmu ze svého zaměstnání určitý zisk, nelze jednoznačně říci, že šlo o zisk neoprávněný. Pokud k výkrmu prasat používali obžalovaní také syrovátky nebo mléčného bílku a tyto produkty podniku nezaplatili, mohlo být jejich jednání posouzeno jako rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví jako v případě obžalovaného B. nikoli však jako spekulace.